

Et tillidssamfund afmonteret og genoprettet

Pressefoto af Anne Mette Lundtofte. Foto: Lea Meilandt

ANMELDELSE / 01.12.22

Anne Mette Lundtofte har skrevet en fascinerende og veldokumenteret bog om ubådssagen.

Hana Hasanbegovic

Det er de færreste danskere, som ikke fulgte med i de skæbnsvangre begivenheder, der udfoldede sig nærmest simultant i København og på tv-skærmene i august 2017, da den unge journalist Kim Wall forsvandt. Selve handlingsforløbet var som taget ud af en thriller, hvor de filmiske virkemidler - absurd, som det end må lyde - var næsten til at føle på.

Ikke overraskende er der i kølvandet på hændelsen lavet dokumentarer, tv-serier, podcasts og skrevet bøger.

Men hvordan skriver man en bog, om den mest makabre drabssag i nyere dansk historie, uden at det bliver underholdning?

Anne Mette Lundtoftes *Dybt vand – en skandinavisk opklaring*, er netop et forsøg på en dokumentarisk bog, som er baseret på interviews med førstehåndsvidner, offentligt tilgængelige, skriftlige kilder samt egne noter fra retssagen. Hun har forsøgt at give en stemme til alle de involverede, der sørgede for, at sagen blev opklaret og håndteret ordentligt, selv om dagspressens sensationslyst ingen ende ville tage i de indledende uger.

Dybt vand er nem at læse, men svært at begribe. Selve opbygningen, underafnittene og tidslinjen er genkendelig og gennemskuelig. Det er *true crime*, som vi kender det fra tv-serier og kriminalmagasiner, hvilket står i slående kontrast til selve akten, som er så uhyggelig, at man til tider kobler af i bar afmagt.

Jeg er sikker på, at man ville kunne skrive en filosofisk afhandling om 'ubådssagens' postmoderne hyperrealitet med afsæt i Baudrillards simulacrum-koncept. Jeg ville ikke kunne gøre det, selvsagt, fordi det kræver mere fordybelse end et enkelt semesters studium generale-forløb på universitetet. Men det slår mig, at der er noget foruroligende i den måde, man som læser lever sig ind i begivenhederne, men løsriver sig emotionelt fra de grusomme detaljer. Det føles næsten som en sammensmeltning af fakta og fiktion, som umiddelbart ikke efterlader meget omsorg eller omtanke for ofret, idet man bladrer fra det ene spændingsfyldte afsnit til det næste.

Det er en svær balancegang og ikke mindst genre. På den ene side læser man, om de dygtige fagfolk, som i kraft af deres ekspertise og ihærdighed er med til at samle brudstykkerne og de løse ender. En imponerende mobilisering af politiet (dansk som svensk), Forsvaret, søværnet, og en hel hær af teknikere og specialister var de stille helte, som legemliggjorde 'det skandinaviske tillidssamfund', som drabsmanden afmonterede med din udåd. På den anden side læser man netop om den excentriske gerningsmand, hvis afvigende personlighed og perverterede tendenser allerede er blevet skildret bredt og har fodret tabloidforsiderne lige siden.

Det er dette modsatningsforhold, som er med til at præge læseoplevelsen, men måske kan man i virkeligheden ikke løsrive den dybdeborende, grundige og empatiske skildring fra sagens hårresende spændingselement. Det står lysende klart efter gennemlæsningen, at den massive og konstante indsats fra forskellige instanser var med til at sætte en masse væsentlige punkummer og give de pårørende fred. Det er uden tvivl en fascinerende og veldokumenteret bog, som kaster lys over alle de detaljer, beslutningsprocesser og dilemmaer, som foregik bag kulissen, mens medicirkuset genererede sig selv. Den viser en ydmyg og pragmatisk arbejdstilgang, og Anne Mette Lundtofte holder en søber og respektfuld tone. Den er en hyldest til det skandinaviske samarbejde og på mange måder også sammenhængskraften, når noget så overvældende forfærdeligt sker.

FAKTA

Anne Mette Lundtofte, *Dybt vand – en skandinavisk opklaring*, Gultkind

